

Handläggare
Björn Ljung
Telefon: 08-508 337 36

Till
Utbildningsnämnden
2022-03-17

Centraliserade prov i grundskolans årskurs 9 och gymnasieskolan

Remiss från kommunstyrelsen, dnr KS 2021/1469

Förvaltningens förslag till beslut

1. Utbildningsnämnden godkänner utbildningsförvaltningens tjänsteutlåtande och överlämnar det till kommunstyrelsen som svar på remissen.
2. Beslutet justeras omedelbart.

Lena Holmdahl
Utbildningsdirektör

Niclas Westin
Avdelningschef

Sammanfattning

Kommunstyrelsen har remitterat en motion från Joakim Hedelin (-), Bengt Herke (-), Jeanette Malmström (-) och Mona Wallsén (-) till utbildningsnämnden. I motionen föreslås utbildningsnämnden ges i uppdrag att utreda hur Stockholms stad kan genomföra kommun-gemensamma prov och anonymiserad och centraliserad provrättning för eleverna i gymnasieskolan respektive grundskolans årskurs 9, och till vilken kostnad detta skulle kunna ske. De kommun-gemensamma proven föreslås omfatta såväl kommunala som fristående skolor.

Utbildningsförvaltningen anser att två av utbildningsnämndens uppdrag från kommunfullmäktige ligger väl i linje med det motionärerna efterfrågar. Utbildningsförvaltningen anser inte att en ytterligare utveckling av kommun-gemensamma och centralt rättade prov utöver detta kan motiveras. Förvaltningen hänvisar till de resurser det skulle ta i anspråk på skolorna samtidigt som ytterligare gemensamma prov utöver de nationella proven har begränsade förutsättningar att bidra till en mer likvärdig betygssättning.

Utbildningsförvaltningen föreslår att utbildningsnämnden godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande och överlämnar det till

kommunstyrelsen som svar på remissen. Därtill föreslås att ärendet justeras omedelbart med anledning av remissens svarstid.

Bakgrund/Ärendet

Kommunstyrelsen har remitterat en motion från Joakim Hedelin (-), Bengt Herke (-), Jeanette Malmström (-) och Mona Wallsén (-) till utbildningsnämnden.

I motionen föreslås att kommunfullmäktige ger utbildningsnämnden i uppdrag att utreda hur Stockholms stad kan genomföra kommungemensamma prov och anonymiserad och centraliserad provrättning för eleverna i gymnasieskolan respektive grundskolans årskurs 9, och till vilken kostnad detta skulle kunna ske. Enligt motionen bör de kommungemensamma proven omfatta såväl fristående som kommunala skolor. Syftet med förslaget är att säkerställa likvärdighet i betygssättningen och att stärka allmänhetens förtroende för skolvalssystemet.

Motionärerna lyfter att en möjlig begränsning är att låta uppdraget bara gälla särskilda prov som Stockholms stad konstruerar, i stil med Stockholmsprovet i matematik. Ett förslag är även att proven rättas maskinellt för att minska arbetsbelastningen på lärarkåren.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom avdelningen för utveckling och samordning i samverkan med grundskoleavdelningen och gymnasieavdelningen.

Ärendet kommer att behandlas av den fackliga samverkansgruppen den 8 mars 2022. Funktionshinderrådet kommer att få möjlighet att behandla ärendet vid sammanträdet den 9 mars 2022.

Förvaltningens synpunkter och förslag

Utbildningsförvaltningen delar motionärernas åsikt att det är angeläget att alla elever bedöms på samma sätt, oberoende av bakgrund och huvudman. Under 2022 har utbildningsnämnden i uppdrag från kommunfullmäktige att utreda möjligheten till extern rättning av nationella prov samt hur fristående skolor skulle kunna inkluderas i ett sådant projekt. Ett annat av årets uppdrag till nämnden är att undersöka möjligheterna att konstruera ett ”Stockholmsprov” i svenska, jämförligt med det existerande matematikprovet. Bägge dessa uppdrag ligger i linje med de önskemål som framförs av motionärerna. Uppdragen kommer att redovisas under år 2022.

Utbildningsförvaltningen anser dock inte att en ytterligare utveckling av kommungemensamma och centralt rättade prov på bred front i linje med motionärernas förslag bör genomföras.

Stockholms stad har som kommunal huvudman ingen möjlighet att införa egna prov som är obligatoriska för stadens fristående verksamheter att delta i. Ett av de huvudsyften som anförs av motionärerna, nämligen likvärdighet i bedömningen mellan kommunala och fristående skolor, kan därför svårligen uppnås på detta sätt. Stockholmsprovet i matematik, som nämns som exempel, genomförs på frivillig basis av cirka en tredjedel av de fristående gymnasieskolorna i staden. Provet har ingen direkt inverkan på betygssättningen utan deltagande skolor använder sig av resultaten på det sätt som de finner lämpligt.

Genomförande av centraliserade prov tar betydande resurser i anspråk i skolorna. Om detta vittnar den återkommande diskussionen kring den belastning de nationella proven medför för lärare, elever och administrativ personal. Ju fler centrala prov som ska genomföras, desto större är risken att skolor måste omfördela tid och resurser som annars kunnat läggas på undervisning.

Maskinell rättning kan i teorin minska en del av lärarnas arbetsbörda. Det kan dock endast användas för frågor med fasta svarsalternativ, vilket inte är tillräckligt för prov med syfte att allsidigt testa elevernas kunskaper mot kraven. För full nytta krävs dessutom digitalt genomförande av proven, vilket i sin tur kräver systemstöd som är komplext och kostsamt att utveckla. Regeringen har beräknat Skolverkets behov av ökat anslag till mellan 34 och 71 miljoner årligen 2017–2023 och därefter 45 miljoner per år löpande för arbetet med digitalisering av de nationella proven. Detta ger en fingervisning om omfattningen av ett sådant åtagande.

Utbildningsförvaltningen anser mot denna bakgrund inte att nyttan av att införa ett kommunalt administrerat system för centrala prov vid sidan av de redan existerande nationella proven skulle överväga kostnaderna.

Konsekvenser för barn och barnets rättigheter samt jämställdhetsanalys

Då ärendet är ett svar på en remiss från kommunstyrelsen gör förvaltningen ingen egen analys av ärendets konsekvenser för jämställdhet eller för barn och barns rättigheter. Förvaltningen förutsätter att en sådan analys vid behov görs i den fortsatta hanteringen av ärendet.

Förslag till beslut

Utbildningsförvaltningen föreslår att utbildningsnämnden godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande och överlämnar det till kommunstyrelsen som svar på remissen. Därtill föreslås att ärendet justeras omedelbart med anledning av remissens svarstid.

Bilaga

Motion om centraliserade prov i grundskolans årskurs 9 och gymnasieskolan